

Barevné značení husy velké (*Anser anser*) na Českobudějovicku v roce 2008

Colour marking of Greylag Goose Anser anser in district of České Budějovice in 2008

Michal Podhrazský & Petr Musil

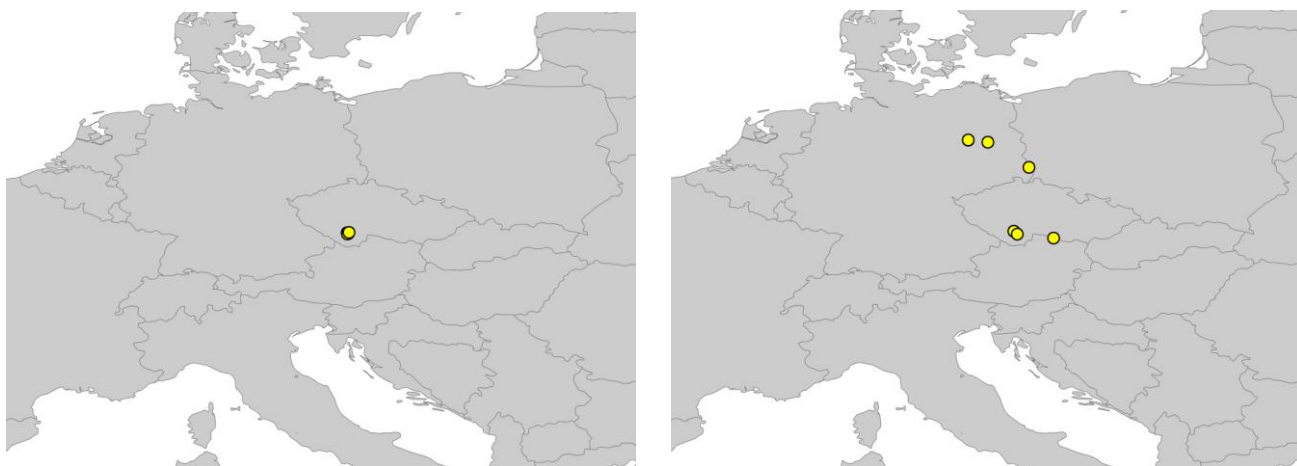
Katedra zoologie PřF UK, Viničná 7, Praha 2, 128 44, e-mail: corax@seznam.cz

V roce 2008 proběhl obnovený odchyt a barevné značení hus velkých v jižních Čechách v oblasti Dívčicka, a to na rybnících Březovec a Volešek. Celkem bylo ve dnech 7. a 8. června 2008 chyceno 70 jedinců. 50 hus bylo označeno krčnými límci a 20 bylo označeno červeným odečítacím kroužkem. Akce se účastnilo 6 kroužkovatelů (Petr Dalík, Jan Havlíček, Miloš Chaloupka, Zdeněk Moudrý, Zdeněk Pletka a Jakub Žárský) a 6 pomocníků (Jan Hambergr, Vojtěch Kubelka, Michal Pakandl, Michal Podhrazský, Aleš Vondrka a Jaroslav Závora).

Pozorování hus v jednotlivých měsících

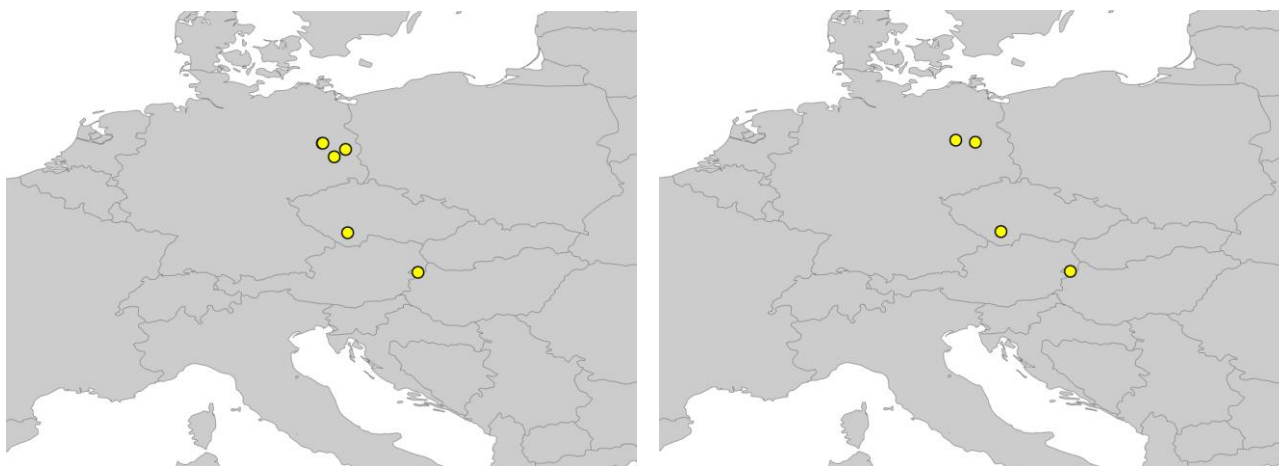
V červenci se všechny husy zdržovaly na území Českobudějovicka. Převážná většina pozorování pochází z oblasti MAPE u Zlivi a sousedního rybníka Velké Nákří. Byly zde pozorovány husy z obou oblastí odchytu. V červenci bylo získáno 15 zpětných hlášení o 12 husách (obr. 1).

V druhé polovině srpna byly husy zaznamenány již mimo oblast značení (hnízdění). Pět hus bylo pozorováno v oblasti Českobudějovicka, dvě na rybníce Březovec a tři na soustavě Vrbenských rybníků. Dvě označené husy byly zastížené na Znojemsku, ale jeden odečet byl nepřesný. Deset hus bylo zastíženo v Německu, kde se vyskytovaly na rybníční soustavě v Sasku

Obr. 1. Zastížení hus velkých v červenci (vlevo) a v srpnu (vpravo) 2008.

Fig 1. Recoveries of Greylag Goose in July (left) and August (right) 2008

Obr. 2. Zastižení hus velkých v září (vlevo) a v říjnu (vpravo) 2008.

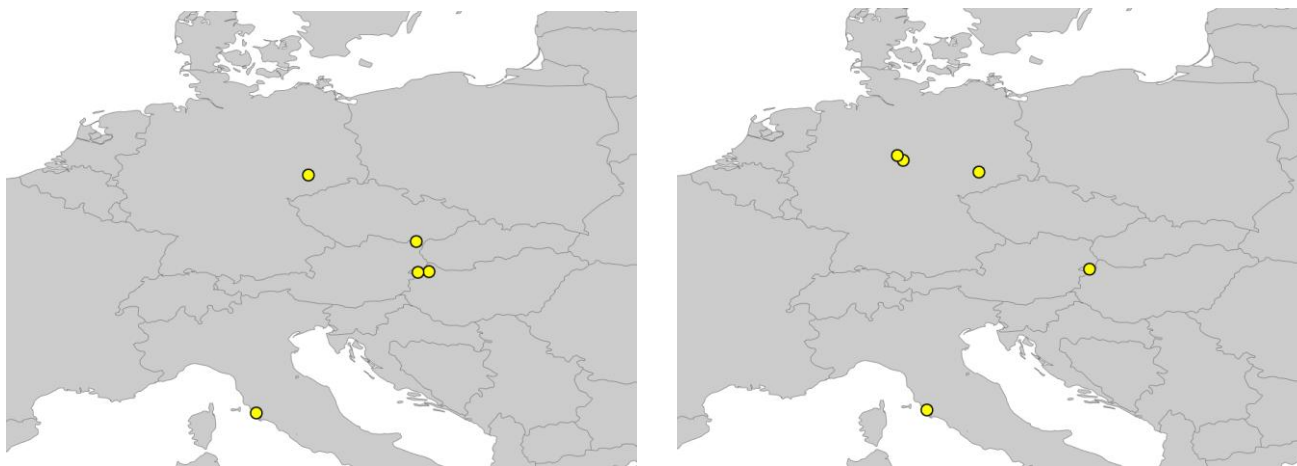
Fig. 2. Recoveries of Greylag Goose in September(left) and October (right) 2008.

a v jezerní oblasti v okolí Berlína (Ritzer See, Rangsdorfer See). Všechna pozorování mimo oblast Českobudějovicka pocházejí z období po 15. srpnu. Potvrdilo se, že husy reagují na začátek lovecké sezóny odletem do jiných oblastí. Celkem jsme za srpen obdrželi 16 hlášení (obr. 1).

V první dekádě září se tři husy stále zdržovaly na Českobudějovicku. V Německu bylo zastiženo 10 hus v jezerní oblasti kolem Berlína. Dne 07.09.2008 se poprvé objevily husy v maďarské části Neziderského jezera. Celkem byly v Maďarsku pozorovány 3 husy. Za září jsme obdrželi 41 zpětných hlášení (obr. 2).

V říjnu se stále zdržovaly tři husy na Zbudovském rybníce na Českobudějovicku. Jednalo se o jiné husy než, které byly pozorovány na Českobudějovicku v září. V Německu bylo pozorováno 5 hus a v Maďarsku 2. Celkem se za říjen shromáždilo 32 pozorování (obr. 2).

V listopadu již nebyla v jižních Čechách pozorována žádná označená husa. Jedna husa byla zastižena na Lednických rybnících na jižní Moravě (08.11.2008). Z Německa (Sachsendorf, Sasko) pochází 3 pozorování jedné husy (ve dnech 15.–23.11.2008). Na Neziderském jezeře v Maďarsku byly pozorovány 2 husy. Koncem listopadu (dne 22.11.2008) byly pozorovány dvě husy ve střední Itálii na západním pobřeží v deltě řeky Ombrone (Mairna di Alberese, Grosseto). V listopadu bylo získáno celkem 10 hlášení (Obr. 3).

Obr 3. Zastižení hus velkých v listopadu (vlevo) a v prosinci (vpravo) 2008.

Fig. 3. Recoveries of Greylag Goose in November(left) and December (right) 2008.

V prosinci byla stále jedna mladá husa (límeček B/14) v Německu v Sasku (Sachsendorf) a Dolním Sasku (Hollenstedt, Göttingen). Pravděpodobně se ztratila od rodiny, protože se zdržovala mezi labutěmi velkými bez přítomnosti hus nebo byla pozorovaná ve společnosti další značené mladé husy. V Maďarsku na Neziderském jezeře byly pozorovány 2 husy. V Itálii bylo v průběhu prosince pozorováno 8 hus opět v deltě řeky Ombrone. Za prosinec jsme obdrželi 18 pozorování.

Shrnutí

V červnu 2008 bylo na Českobudějovicku odchyceno 70 hus velkých. 50 hus bylo označeno krčními límci a 20 bylo označeno červeným odečítacím kroužkem. Do konce roku 2008 se nashromáždilo 132 zpětných hlášení o 32 husách. Z České republiky pochází 82 hlášení, z čehož 80 jich je přímo z oblasti Českobudějovicka. Jedno pozorování pochází ze Znojemska a jedno z Břeclavska. Z Německa pochází 75 hlášení o 13 husách. Z Maďarska pochází 14 hlášení o 9 husách a z Itálie 11 hlášení o 8 husách (Obr. 4).

Barevné značení pomocí krčních límců se ukázalo jako velice efektivní způsob získávání zpětných hlášení o huse velké. V roce 2008 jsme v jižních Čechách označili 50 hus krčními límci a od 32 jsme obdrželi aspoň jedno zpětné hlášení do konce roku 2008. Dvacet hus bylo označeno červeným odečítacím kroužkem. návratnost odečítacích kroužků je zatím nulová. Nadále bychom chtěli používat především krční límce. Odečítací kroužky byly použity v případě, že chycené housy bylo malé a límeček se mu přesouval přes hlavu. Malá housata byla značena v minulosti jen hliníkovým kroužkem. návratnost hliníkového kroužku u husy velké je ve většině případů spojena s ukončením života husy. Přidáním odečítacího kroužku se snažíme zvýšit šanci pozorování husy.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat všem zúčastněným, kteří se podíleli na odchytu hus, ale také všem, kteří se věnovali dlouhým přípravám před odchyt. Jmenovitě Petrovi Dalíkovi, Zdeňkovi Moudrému a Zdeňkovi Pletkovi za perfektní přípravu, bez nich by se nepovedlo odchytit takové množství hus na omezeném počtu lokalit. Dále bych chtěl zmínit „chytače“, kteří se vrhali obětavě do vody a to Jan Hamberger, Jan Havlíček, Miloš Chaloupka, Vojtěch Kubelka, Michal Pakandl, Aleš Vondrka a Jakub Žárský. V neposlední řadě bych chtěl zmínit Jaroslava Závoru, se kterým jsme projekt připravili po formální stránce a který zajišťoval všechna potřebná povolení, komunikaci s úřady, rybáři a myslivci, a bez něhož by se husy v jižních Čechách nechytaly.

Projekt byl podpořen Podkrušnohorským zooparkem v Chomutově a grantem *VaV MŽP ČR SP/2d3/109/07 „Dlouhodobé změny početnosti a distribuce vodních ptáků v České republice ve vztahu ke změnám klimatu a životního prostředí“*.

V tomto příspěvku byl použit mapový podklad © ESRI & NASA 2007.

Summary

The Greylag neck banding project was re-established in the South Bohemia (district of České Budějovice) in June 2008. In total, 70 Greylag Goose were caught. Among those, 50 geese were marked by red neckband (with white code) and 20 juvenile geese were ringed by red rings. In 2008, there were obtained 132 recoveries of 32 individuals. In total, 82 recoveries were recorded in the Czech Republic, i.e. in districts of České Budějovice (80), Znojmo (1) and Břeclav (1). Moreover, 13 Greylag Goose (75 recoveries) were recorded in Germany, 9 Greylags (14 recoveries) were recorded in Hungary and 8 Greylag Goose (11 recoveries) in Italy (Fig 1.- 4.).

Z odchytu hus velkých v červnu 2008 na Českobudějovicku.

Greylag neck banding in the South Bohemia in June 2009.